

Western Cape
Government

Education

FOR YOU

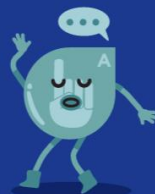
Lewensoriëntering

Graad 11

Hersieningsboekie Kwartaal 2 2026

Caring
Ukukhathala
Sorgsaam

Accountability
Ukuthwala uxanduva
Aanspreeklikheid

Competence
Ukusebenza ngobuchule
Bevoegdheid

Integrity
Intembeko
Integriteit

Innovation
Ukwenza okutsha
Vernuwing

Responsiveness
Ukusabela
ngexesha elililo
Reageer

Geagte Graad 11 Leerder

Welkom terug by 'n reis van groei en selfontdekking! Van die verkenning van persoonlike ontwikkeling tot die bevordering van positiewe verhoudings en betrokkenheid by maatskaplike kwessies, is elke afdeling sorgvuldig saamgestel om jou op jou reis te bemagtig.

Terwyl jy in hierdie hersieningsboekie duik, onthou dat elke bladsy die potensiaal het om jou kennis te verdiep, jou perspektiewe te verbreed en persoonlike groei te inspireer. Laat dit dien as 'n padkaart vir jou akademiese sukses en as 'n katalisator vir jou voortgesette verkenning van die ryk tapisserie van die lewe.

Omhels die reis wat voorlê, en laat hierdie boekie jou gids wees terwyl jy streef na uitnemendheid in Graad 11 Lewensoriëntasie. Kom ons maak hierdie jaar saam een van ontdekking, prestasie en onvergeetlike herinneringe.

Ek wens jou alle sterkte toe met jou akademiese pogings!

"Omhels elke uitdaging as 'n geleentheid om te groei, want in elke hindernis lê 'n les wat wag om geleer te word. Jou lewensreis gaan nie oor die vermyding van moeilikhede nie, maar oor die hantering daarvan met moed en vasberadenheid. Glo in jouself, bly gefokus, en onderskat nooit die krag van jou potensiaal nie. Laat jou optrede hierdie jaar gelei word deur die geloof dat jy in staat is om grootsheid te bereik."

As jy suksesvol wil wees in toetse en eksamens, moet jy:

- Maak seker jy is vertroud met die uiteensetting/raamwerk van die beheerde toets
- Ken en verstaan die Lewensoriëntering-konsepte
- Werk deur soveel as moontlik eksamenvrae wat beskikbaar is

Afdeling A: 20 punte	Afdeling B: 40 merke	Afdeling C: 40 merke
Alle vrae is VERPLIGTEND	Alle vrae is VERPLIGTEND	Leerders sal TWEE vrae van 20 punte uit DRIE beantwoord
• 'n Kort bron kan gebruik word om sommige van die vrae te kontekstualiseer • Die vrae moet 'n kombinasie van DRIE of meer tipes vrae uit die onderstaande lys insluit: ○ Meerkeuse ○ Eenwoord-antwoorde sê, verskaf, gee) ○ Definisies ○ Kort verduidelikings (hoekom, hoe, beskryf, verduidelik, bespreek) • Vrae moet begrip en feitelike kennis toets • Antwoorde moet kort wees, • Punttoekenning vir die vrae moet tussen 1 – 2 punte wissel	• Leerders sal TWEE vrae van 20 punte beantwoord . Kort, oop vrae kan wees: ○ Scenario-gebaseerd ○ Brongebaseerd ○ Gevallestudie ○ Spotprente ○ Illustrasie ○ Grafieke • Vrae moet kennisgebaseerd wees, gebaseer op inligting wat leerders uit die FET Lewensoriëntering inhoud verkry het. • Leerders moet kennis en vaardighede wat uit die Lewensoriëntering - inhoud verkry is, vertoon, aanbied en toepas. • Punttoekenning vir vrae in hierdie afdeling kan tussen 2 – 4 punte per vraag wissel.	• Vrae sal hoofsaaklik fokus op die toepassing van kennis en vaardighede • 'n Kort teks/diagram/data/grafieke/spotprente kan as 'n stimulus voorsien word • Vrae sal hoofsaaklik fokus op die toepassing van kennis en vaardighede • Leerders sal vereis word om: ○ Verduidelik/ondersoek/ontleed/ Evalueer/ - Bespreek 'n onderwerp krities. ○ Neem besluite en gee raad ○ Gee aanbevelings ○ Maak gevolgtrekkings. ○ Los probleme op • Leerders moet antwoorde gee deur uitgebreide skryfwerk van beskrywende paragrawe of kort opstelle. • Punttoewysing vir subvrae in hierdie afdeling kan tussen 4 – 8 punte per vraag wissel.

Die volgende lys is net om jou aan die betekenis te herinner van die aksiewerkwoorde/instruksiewoorde wat in gebruik word Toetse/take/ondersoeke.

L1 en L 2 (laer orde)		L3 en L 4 (middelorde)		L5 en L 6 (hoër orde)	
Onthou	Begrip	Toepas	Ontleding	Evaluering	Skepping
Toon geheue van voorheen geleerde materiaal deur feite en basiese konsepte te onthou; en antwoorde.	Demonstreer begrip van feite en idees deur: te organiseer, te vergelyk, te vertaal, te interpreteer, beskrywings te gee en hoofidees te stel.	Los probleme op vir nuwe situasies deur verkrygte kennis, feite, tegnieke en reëls op 'n ander manier toe te pas.	Ondersoek en breek inligting in dele op deur redes of oorsake te identifiseer. Maak afleidings en vind bewyse om veralgemenings te ondersteun.	Stel menings voor en verdedig deur oordele te maak oor inligting, geldigheid van idees of kwaliteit van werk gebaseer op 'n stel kriteria	Stel inligting op 'n ander manier saam deur elemente in 'n nuwe patroon te kombineer of 'n alternatiewe oplossing voor te stel
Kies Definieer Vind Hoe Lys Wedstryd Naam Verwant Kies Wat Wanneer Waar Wat Wie Hoekom	Klassifiseer Vergelyk Kontras Verduidelik Illustreer Oorsig Opsomming Aflei Verwant Vertoning Demonstreer	Toepas Kies Ontwikkel Identifiseer Onderhoud Konstruk Verslag Verandering Afsluiting Demonstreer Bespreek Verduidelik Illustreer Interpreteer Verslag Resensie Opsomming Vertel Maak gereed Vertoning	Analiseer Veronderstel Kategorisering Klassifiseer Vergelyk Kontras Afsluiting Onderskei Ondersoek Aflei	Doen aansoek Waardeer Assesseer Vergelyk Afsluiting Oorweeg dit Kritiek Besluit Verdedig Bepaal Evalueer Verduidelik Interpret Regter Regverdig Beveel aan Ondersteuning Argumenteer	Verandering Kies Kombinasie Kompileer Komponeer Konstruk Skep Ontwikkel Verduidelik Stel jou voor Verbeter Beplan Voorspel Voorstel Los dit op Veronderstel Produkte

KWARTAAL 2

VRAAG 1

Verskeie opsies word voorsien as moontlike antwoorde op die volgende vrae. Kies die korrekte antwoord en skryf slegs die letter (A-D) langs die vraagnommer (1.1.1 tot 1.1.5) in die antwoordboek, byvoorbeeld 1.1.6. D.

1.1.1. 'n Voorbeeld van 'n oortreding van mense se *Omgewings* Regte is:

- A. 'n Giftige afvalstortplek naby 'n laerskool.
- B. 'n Maat wat fisies mishandel word deur hul lewensmaat.
- C. Skoolkinders ontvang nie handboeke aan die begin van die jaar nie.
- D. 'n Boer vat sy oeste met nie-skadelike plaagdoders spuit.

1.1.2 Watter van die volgende is 'n voorbeeld van magsmisbruik?

- A. 'n Persoon wat duidelike grense stel wat hulle verwag dat hul vriende moet respekteer.
- B. Ouers vra kinders om in die huis te help deur te kook en skoon te maak.
- C. 'n Kêrel wat sy vennoot vra of hulle gereed is vir intimiteit.
- D. Matriekleerders wat verwag dat graad 8's vernederende inisiasietake moet voltooi.

1.1.3. Watter van die volgende is waar oor geslagsgebaseerde geweld (GBV)?

- A. Slegs dié wat as vroulik identifiseer, kan geslagsgebaseerde geweld ervaar.
- B. Geslagsgebaseerde geweld teiken nie die LBGTQIA2S+ gemeenskap nie.
- C. Emosioneel sterk mense kan ook geslagsgebaseerde geweld ervaar.
- D. Geslagsgebaseerde geweld is beperk tot slegs fisiese aanranding teen vroue.

3x1 (3)

1.2 Gee EEN woord/term vir ELKEEN van die volgende beskrywings. Skryf slegs die woord/term langs die vraagnommers (1.2.1 tot 1.2.5) in die ANTWOORDBOEK.

1.2.1 Wrede of skadelike aktiwiteite wat lyding aan diere bring ten bate van produksie en verbruik. (1)

1.2.2 'n Samelewingsstelsel waar mans mag het en waar mans as die hoof van die huishouding beskou word. (1)

1.3 Beantwoord die volgende vrae deur die antwoord langs die vraagnommers (1.3.1 tot 1.3.3) in die ANTWOORDBOEK/folio wat voorsien word, te skryf. Skryf jou antwoorde in volle sinne.

- 1.3.1 Verskaf TWEE maniere waarop verbruikers skadelike stowwe kan vermy in hul kos. 2x1 (2)
- 1.3.2 Bespreek DRIE maniere waarop Suid-Afrikaanse burgers kan oorweeg om effektief die negatiewe gevolge van hittegolwe hanteer in die wyse waarop hulle hul daaglikse lewens lei. 3x2 (6)

VRAAG 2: Ontwikkeling van die Self in die Samelewing

2.1 Bestuduur die onderstaande visuele bron en beantwoord die vrae wat volg.

<https://www.facebook.com/share/p/1Cdr37uwuE/>

- 2.1. Definieer die term 'Omgewingskwessie' en noem TWEE onverantwoordelike gedrag wat burgers tydens oorstromings moet probeer vermy. 1+2 (3)
- 2.2. Beskryf TWEE beskermingsmaatreëls wat Suid-Afrikaanse burgers kan oorweeg om hulself veilig te hou tydens 'n vloed. 2x2 (4)

- 2.3. Verduidelik TWEE maniere waarop die oorstroming die omgewing kan benadeel langs die plek waar dit plaasvind. 2x2 (4)

VRAAG 3:

Lees die artikel hieronder en beantwoord die vrae wat volg:

Wanneer alles nie is soos dit lyk nie

Hallo, ek is Mpho. My storie is soos dié van baie ander jong vroue. Ek was opgewonde. Ek was op 'n afspraak met 'n aantreklike, interessante ou. Ons het aandete gehad en 'n lekker tyd gehad. Toe dit verby was, het hy duidelik gemaak dat hy meer wou hê. Toe ek nee sê, het hy die motor gestop, my vasgehou en vasgepen. Ek het probeer om uit die motor te klim, maar ek kon nie. Hy het 'n mes gehad. Hy het gesê hy sal my doodmaak. Hy het ook belowe om my op te spoor en dood te maak as ek ooit 'n woord aan iemand sê. Dit was sewe jaar gelede. Ek het hom nooit aangemeld nie.

[Aangepas uit Vaardighede vir die Lewe, Graad 11, bladsy 158]

- 3.1 Definieer die konsep "verkragting" 1x2 (2)
3.2 Noem DRIE mites wat gewoonlik met verkragting geassosieer word. 3x1 (3)
3.3 Verduidelik DRIE strategieë aan Mpho en ander vroue wat die kans kan verminder dat een in verskillende kontekste verkrag kan word. 3x2 (6)

VRAAG 4: SOSIALE EN OMGEWINGSVERANTWOORDELIKHEID

Lees die artikel hieronder en beantwoord die vrae wat volg:

GRONDEROSIE IN SUID-AFRIKA – SY AARD EN VERSPREIDING

Gronderosie is 'n groot omgewingsprobleem wat land- en waterhulpbronne in Suid-Afrika in die gesig staar. Grondvorming is 'n relatief stadige proses en daarom is grond in wese 'n middaghernubare en beperkte hulpbron.

(Aangepaste uittreksel: Le Roux, J. (2026). *Gronderosie in Suid-Afrika – sy aard en verspreiding*. Beskikbaar: <https://www.grainsa.co.za/soil-erosion-in-south-africa---its-nature-and-distribution>)

4.1 Lys een natuurlike oorsaak van gronderosie	1x1 (1)
4.2 Verduidelik die verskil tussen gronderosie en omgewingsagteruitgang.	2x2 (4)
4.3 Stel EEN manier voor waarop individue omgewingskade kan verminder	1x4 (4)

**NO MATTER HOW
MANY MISTAKES YOU
MAKE OR HOW SLOW YOU
PROGRESS, YOU ARE STILL
WAY AHEAD OF EVERYONE
WHO ISN'T TRYING.**

Tony Robbins

THE ENGLISH STUDENT
WWW.THEENGLISHSTUDENT.COM

The secret to
doing well
SQ3R

• <https://www.youtube.com/watch?v=0dhcSPMyig>

S T U D Y T I M E

1. Oefen ou vraestelle
2. Lees al die vrae sorgvuldig.
3. Bestuur jou tyd.
4. Struktureer jou antwoord.
5. Hersien jou antwoord deeglik.

MERKRIGLYN:

VRAAG 1

1.1.1 A (✓)

1.1.2 D (✓)

1.1.3 A (✓)

1.2.1 Onmenslike boerderypraktyke/-metodes (✓)

1.2.2 Patriargie (✓)

1.3.2 Verskaf TWEE maniere waarop verbruikers kan vermy om te verbruik
Skadelike stowwe in hul kos. 2x1 (2)

- Kyk op die etikette vir ongesonde bymiddels. (✓)
- Doen navorsing en wees op die uitkyk vir algemeen gebruikte skadelike stowwe. (✓)
- As jy koop, vra die winkelbestuurder / eienaar / verkoopskonsultant oor die betekenis van voedsel-etiket. (✓)
- Vermy om kos te koop wat bedien word of in skadelike verpakking toegedraai is. (✓)
- Wees veral versigtig vir vervaldatums op kosse wat natuurlik gifstowwe bevat. (✓)
- Verseker dat hulle slegs produsente ondersteun wat nie-giftige plaagdoders tydens boerdery en produksie gebruik. (✓)
Enige TWEE van bogenoemde vir EEN merk elk.

1.3.2 Bespreek DRIE maniere waarop Suid-Afrikaanse burgers kan oorweeg om die negatiewe gevolge van hittegolwe effektief te hanteer in die wyse waarop hulle hul daaglikse lewens lei. 3x2 (6)

Punte moet soos volg toegeken word:

TWEE (✓✓) punte vir 'n goed verduidelikte Antwoord

- Dra ligter klere onder lae (✓) sodat dit nie onkant geneem word as die dag skielik te warm word nie. (✓)
- Maak seker dat hulle altyd na die bejaarde/siek gesin en bure (✓) kyk, aangesien hulle waarskynlik negatief deur die hitte beïnvloed sal word. (✓)
- Fokus bewustelik daarop om meer water as gewoonlik te drink (✓) om onverwagte uitdroging te voorkom. (✓)
- Monitor hulself en geliefdes gereeld vir ligkoppigheid en uitputting (✓) wat 'n teken van hitteberoerte kan wees. (✓)
- Vermy oormatige strawwe aktiwiteite gedurende die dag (✓) aangesien dit hul liggame meer as normaal kan uitput of uitdroog. (✓)
- Spaar om verkoelingstoestelle soos waaiers of lugversorgers (✓) te koop om hul liggame te laat afkoel van die ernstige hitte/of/werk binne die temperature waaraan hul liggame gewoond is. (✓)

- Moet nooit mense of troeteldiere in geslote motors los of gevalle van mense of troeteldiere in geslote motors rapporteer nie (✓), want dit kan lei tot ernstige hitteberoerte en in die ergste gevalle, die dood. (✓)
- Plant waterwyse tuine vol taai plante wat min water nodig het (✓) om 'n skaduryke oase te skep waar mense kan afkoel. (✓)

Enige DRIE van bogenoemde vir TWEE punte elk (3x2) (6)
(d.w.s. EEN punt vir stelling en EEN punt vir kwalifiseerder/verduideliking)

VRAAG 2:

2.1 Definieer die term 'Omgewingskwessie' en noem TWEE onverantwoordelike gedrag wat burgers tydens oorstromings moet probeer vermy. 1+2 (3)

Punte moet soos volg toegeken word:

EEN (✓) merk vir die korrekte definisie

'n Omgewingskwessie kan enige van die volgende wees:

- Enige menslike aktiwiteit wat daarop gemik is om die natuurlike vorm van die omgewing op 'n onvolhoubare wyse te beskadig of te vernietig. (✓)
- Menslike daad van die weggooi/rommel/mors van giftige stowwe ensovoorts, wat die natuurlike omgewing ernstig beskadig. (✓)
- Skadelike effekte van menslike aktiwiteit op die biofisiese omgewing. (✓)
- Dit is wat gebeur wanneer mense met hul neigings die aarde se natuurlike stelsels beskadig. (✓)
- Die versnelling van natuurlike reguleringstelsels soos aardverwarming as gevolg van onverantwoordelike produsent- en verbruikerspraktyke. (✓)

Enige EEN van die bogenoemde vir EEN punt.

EN

Punte moet soos volg toegeken word:

EEN (✓) merk vir 'n goed verduidelikte antwoord.

Burgers moet probeer om ...

- om reddingsbeamptes en owerhede te ongehoorsaam. (✓)
- wat paniek versprei. (✓)
- reis per motor/fiets/voet deur stygende water (✓)
- Gaan voort met buitelugaktiwiteite soos normaal (✓)
- Aanraak van elektriese toerusting (✓)
- Versamel naby riviere/strome/oop watermassas. (✓)

Enige TWEE van bogenoemde vir EEN merk elk.

2.2 Beskryf TWEE beskermingsmaatreëls wat Suid-Afrikaanse burgers kan oorweeg om hulself veilig te hou tydens 'n vloed. (2x2) (4)

Punte moet soos volg toegeken word:

TWEE (✓✓) punte vir 'n goed verduidelikte antwoord

Burgers kon ...

- Laat die onmiddellike en omliggende areas (✓) weg sodat hulle minder geneig is om in die water vasgevang te word. (✓)
- Beweeg na hoër grond (✓) aangesien die watervlakke hopelik nie tot daardie vlak sal styg nie. (✓)
- Kyk of luister na vloedwaarskuwings in die plaaslike mediakanale (✓) sodat hulle weet wanneer hulle moet ontruim/of/ hulle weet hoe om die voorafbepaalde ontruimingsplan te volg. (✓)
- Hou 'n noodmediese hulpkissie byderhand (✓) ingeval iemand deur vloedrommel beseer word. (✓)
- Bind buitemeubels vas of bring dit in as daar geen onmiddellike gevaar is nie (✓) sodat dit nie wegdryf en beskadig word of iemand anders seermaak nie. (✓)
- Probeer iets vind wat kan dryf waaraan hulle kan vashou, as hulle in die water meegesleur word (✓), sodat hulle hul energie langer kan spaar. (✓)
- Bly weg van beskadigde geboue of paaie (✓) aangesien hierdie enige oomblik kan ineenstort. (✓)

Enige TWEE van bogenoemde vir TWEE punte elk (2x2) (4)
(d.w.s. EEN punt vir stelling en EEN punt vir kwalifiseerder/verduideliking)

2.3 Verduidelik TWEE maniere waarop die oorstroming die omgewing naby die plek waar dit plaasvind kan benadeel. (2x2) (4)

Punte moet soos volg toegeken word:

TWEE (✓✓) punte vir 'n goed verduidelikte antwoord

Moontlike antwoorde kan die volgende insluit:

- Diere sal in die vloed vasgevang word (✓) wat kan veroorsaak dat die dierepopulasies van daardie area sterf of sukkel om die area weer te bevolk. (✓).
- Plante wat lank neem om te groei, kan heeltemal uitgewis word (✓) wat kan veroorsaak dat die area onherbergzaam is vir sekere diere terwyl die plante weer groei (✓).

- Voedingstofryke bogrond kan deur die water weggespoel word (✓) wat dit vir sekere plante moeilik kan maak om daar vir 'n rukkie te groei (✓).
- Water kan besoedel raak terwyl dit vloei (✓) wat enige drinkwaterbronne kan besoedel waarin die vloedwater kan inloop (✓).
- Slib en sediment kan deur die vloedwater opgetel word en na plase vervoer word (✓) waar dit gewasse kan beskadig of vernietig. (✓)
- Plante wat die aanvanklike vloed oorleef, kan waterversadig raak en aan vrot sterf (✓) wat habitats / plantegroei kan vernietig. (✓)
- Bome wat ná die vloed bly staan, kan stewig lyk maar binne vrot wees /of/ hul wortelstelsels is nie stewig nie (✓), wat beteken dat hulle later kan val en skade kan veroorsaak. (✓)

Enige TWEE van bogenoemde vir TWEE punte elk (2x2) (4)
(d.w.s. EEN punt vir stelling en EEN punt vir kwalifiseerder/verduideliking)

VRAAG 3:

3.1 Definieer die konsep "verkragting" 1x2 (2)

Punte moet soos volg toegeken word:

TWEE (✓✓) punte vir 'n goed verduidelikte antwoord

- Verkragting is nie-konsensuele seksuele penetrasie van 'n persoon (✓) sonder die persoon se vrywillige toestemming of instemming. (✓)
- Verkragting is 'n vorm van seksuele geweld waar 'n persoon deur ✓ fisiese geweld, dreigemente of intimidasie tot 'n seksuele daad gedwing word.(✓)
- Verkragting vind plaas wanneer iemand onwettig seksuele penetrasie met 'n ander persoon het. (✓) veral wanneer die slagoffer nie toestemming kan gee nie as gevolg van ouderdom, dronkenskap of vrees. (✓)
- Verkragting is 'n daad wat 'n persoon se liggaamlike integriteit en regte skend✓, veral wanneer mag of gesag oor die slagoffer misbruik word. (✓)

Enige EEN van bogenoemde vir TWEE punte elk
(d.w.s. EEN punt vir stelling en EEN punt vir kwalifiseerder/verduideliking)

3.2 Noem DRIE mites wat gewoonlik met verkragting geassosieer word. 3x1 (3)

Punte moet soos volg toegeken word:

EEN (✓) merk vir 'n goed verduidelikte antwoord

- Verkragting gebeur net met vroue. (✓)
- Slagoffers veroorsaak verkragting deur die manier waarop hulle aantrek of optree. (✓)
- Verkragting word gewoonlik deur vreemdelinge gepleeg. (✓)
- As die slagoffer nie terugveg nie, is dit nie verkragting nie. (✓)

- Verkragting gebeur net snags of in donker plekke. (✓)
- Mense wat in 'n verhouding is of getroud is, kan nie verkrag word nie. (✓)

Enige DRIE van bogenoemde vir EEN punt elk.

3.3 Verduidelik DRIE strategieë aan Mpho en ander vroue wat die kans kan verminder dat een in verskillende kontekste verkrag word. 3x2 (6)

Punte moet soos volg toegeken word:

TWEE (✓✓) punte vir 'n goed verduidelikte antwoord

- Wees te alle tye bewus van jou omgewing. (✓) veral wanneer hy alleen in openbare plekke of snags loop. (✓)
- Vermoed geïsoleerde of onveilige gebiede. (✓) veral in onbekende omgewings of swak verligte ruimtes. (✓)
- Reis saam met betroubare mense waar moontlik. (✓) veral wanneer jy sosiale geleenthede bywoon of snags uitgaan. (✓)
- Stel duidelike persoonlike grense in verhoudings (✓) selfs wanneer jy met iemand te doen het wat jy ken of vertrou. (✓)
- Soek hulp of rapporteer onmiddellik verdagte gedrag. (✓) deur owerhede of betroubare volwassenes te kontak wanneer hulle onveilig voel (✓)

Enige DRIE van bogenoemde vir TWEE punte elk

(d.w.s. EEN punt vir stelling en EEN punt vir kwalifiseerder / verduideliking)

VRAAG 4:

4.1 Lys EEN natuurlike oorsaak van gronderosie

1x1 (1)

Punte moet soos volg toegeken word:

EEN (✓) merk vir die natuurlike oorsaak

- Swaar reënval (✓)
- Oorstroming (✓)
- Wind (✓)
- Gletserbeweging (✓)
- Vulkaniese uitbarstings (✓)

Enige EEN van die bogenoemde vir EEN punt.

4.2 Verduidelik die verskil tussen gronderosie en omgewingsagteruitgang. 2x2 (4)

Punte moet soos volg toegeken word:

TWEE (✓✓) punte vir 'n goed verduidelikte antwoord

- Gronderosie verwys na die verwydering van die boonste laag grond. (✓)
hoofsaaklik veroorsaak deur wind, water of swak boerderypraktyke. (✓)
- Omgewingsagteruitgang verwys na die algehele skade aan die natuurlike omgewing. (✓) insluitend land, water, lug en ekosisteme as gevolg van menslike aktiwiteite. (✓)
- Gronderosie is 'n spesifieke omgewingsprobleem wat grond affekteer. (✓) terwyl omgewingsagteruitgang 'n breër konsep is wat verskeie omgewingskomponente beïnvloed. (✓)
- Gronderosie verminder direk grondvrugbaarheid en landbouproduktiwiteit. (✓) terwyl omgewingsagteruitgang biodiversiteit, klimaat en menslike gesondheid op 'n groter skaal beïnvloed. (✓)

Enige TWEE van bogenoemde vir TWEE punte elk

(d.w.s. EEN punt vir stelling en EEN punt vir kwalifiseerder / verduideliking)

4.3 Stel EEN manier voor waarop individue omgewingskade kan verminder 1x4 (4)

Punte moet soos volg toegeken word:

VIER (✓✓✓✓) punte vir 'n goed verduidelikte antwoord

- Plant bome ✓ Bome absorbeer koolstofdioksied en stabiliseer grond ✓ Veral in stedelike en ontboste gebiede ✓ Verminder lugbesoedeling en gronderosie ✓
- Bespaar water, ✓ gebruik water wys, voorkom vermorsing en beskerm varswaterbronne ✓, herstel lekkasies en gebruik doeltreffende toestelle, ✓ verseker volhoubare watervoorsiening en gesonder ekosisteme. ✓
- Verminder plastiekgebruik ✓ Plastiek besoedel land en oseane en benadeel wildlewe ✓ Deur herbruikbare sakke, bottels en houers ✓ Verminder plastiekbesoedeling en beskerm biodiversiteit ✓
- Bespaar energie ✓. Energieproduksie berus dikwels op fossielbrandstowwe. ✓ Deur ongebruikte toestelle af te skakel en hernubare energie te gebruik ✓, verminder dit kweekhuisgasvrystellings en vertraag klimaatsverandering ✓

Enige EEN van bogenoemde vir VIER punte elk

(d.w.s. EEN punt vir stelling, EEN punt vir die uitvoerder, EEN punt vir kwalifiseerder/verduideliking en EEN punt vir die uitkoms)